

BYLI SPOLU, ŽILI SPOLU

Převod materiálu

Daniel Matějka ml., aktualizoval Martin Fér

Pořadí v lekci

5

1. MOTIVAČNÍ UVEDENÍ DO PŘÍBĚHU:

a) pro Teofila:

Teofil by mohl po soudobém způsobu pochybovat o významu církve jako konkrétního společenství.

Ježíš byl prima, ale k němu církev? Nemohl bych si být křesťanem jen tak sám?

Lukáš vysvětluje, že evangelium vytváří společenství a vede ke vzájemné službě. Od počátku to tak bylo...

b) pro mladší školní věk

Co všechno se děje v kostele? Co se vám na bohoslužbách líbí?

c) pro střední a starší školní věk

Pro křesťané žijí ve sboru? K němu je církev, sbor? Kde se tu asi církev vzala? Co se všechno se děje u nás ve sboru? (možno použít obrázky, fotky, bohoslužebné nářadí).

2. POZNÁMKY K TEXTU A JEHO KATECHETICKÉMU VYUŽITÍ

– oddíl popisuje vznik „mladé církve“ v Jeruzalémě: ti, kdo přijali apoštolskou zvěst (předcházející oddíl), se nechali pokřtít a vytvořili společenství. I když i v následujícím textu často použijeme výraz "církev", v textu se vůbec neobjevuje a především to, co text popisuje není "definice" církve, ale DŮJ, který vzniká následkem apoštolského zvěstování ("přijali, poslouchali, byli spolu, lámali, prodávali...")

– Bylo ten den pokřtěno tři tisíce lidí (v. 41) – údaj je zřejmě nadnesený (Jeruzalém v té

době měl prý kolem 30.000 obyvatel). Lukáš jím chce ukázat, že o letnicích, po vzkříšení, začala nová etapa Božího záměru spásy, která bude završena při druhém příchodu Ježíše Krista. Jde tu tedy o něco zřetelně nového. Není přitom užito pojmu církev: toto společenství se chápe jako nový Izrael.

– obraz tohoto společenství (v. 42) je idealizovaný (především z dopisů apoštola Pavla, ale i ze

samotných Sk víme, že v církvi byly od počátku problémy). Zde však nejde o chválu, ale spíš o to

ukázat trvalé znaky, které k církvi nezbytně patří:

a) vytrvalé naslouchání učením apoštolů – naznačuje, že stát se křesťanem není jednorázová záležitost. Ti, kdo uvěřili, také stáli o to dozvídat se víc, růst ve víře. Apoštolové byli ti, kdo mohli dosvědčit, co odpovídá Ježíšovu učení. Jde o zvěstování vázané na Ježíše, na jeho slova a jeho příběh (v té době ještě nejsou sepsána evangelia a NZ, apoštolé jsou těmi, kteří znali Ježíše zblízka). b) byli spolu - z posluchače zvěstovaného slova se vytváří společenství.

c) dalším znakem je lámání chleba (společné jídlo, které mohlo vyústit do eucharistického jídla

jako zpřítomnění Ježíšovy poslední večeře i Ježíšova stolování s nalezenými hříšníky). Večeře Páně měla také funkci sociální - diakonickou (chudí se mohli najíst), společenskou (souvisí s "byli spolu" - bohatí, chudí, mladí, staří).

d) modlitba – není to jen společství přátel, kteří si poslechnou zajímavou přednášku a přitom se najedí - je to bohoslužba. V jeruzalémském prostředí nepjde o charismatickou modlitbu – volnou, jazyky atd., spíš jde o (židovské) liturgicky ustálené modlitby (žalmy apod.) a také modlitbu Páně.

Tyto tři body se v různých variacích objevují jako základní rysy církve: zvěst (kérygma), společství (koinónia), služba (diakonia) a bohoslužba (leiturgia). S dťtmi se dá mluvit o tom, jak se tyto rysy konkrétně objevují u nás ve sboru (nebo alespoň církvi).

– společný majetek a jeho rozdělování potřebným (v. 44-45) pak znamená, že to, co křesťané prožívají při bohoslužbě má své důsledky i v každodenním životě, není to jen něco, co zůstává zavěeno za dveřmi kostela. Sdílení majetku je přirozeným sociálním důsledkem zvěstování evangelia a stolu Páně. (Společný majetek a rozdělování není nesené tídní nenávistí k bohatým jako tomu je v různých společenských konceptech). Evangelium přirozeně vede ke sdílení a i k materiální pomoci – tak, že vytváří zevnitř prostředí, kde padají bariéry a převažuje zájem o druhé nad vrozeným sobectvím (krásným dokladem toho je epištola Filemonovi).

– každého dne pobývali v chrámu (v. 46). Lukáš silně zdrazuje návaznost tohoto společství

na Izrael (také Ježíš začíná své působení v chrámu – viz Lk 2,49). Toto společství není a nechce být zvláštní, jinou skupinou. I když ve zmínce o setkávání se po domech může být náznak svébytnosti, nezávislosti na dané formě. Lukáš se však neustále snaží o jakousi vyváženost – jde tu o nové společství, které se však zároveň cítí být vázáno na lid smlouvy.

– „...byli všemu lidu milí“ (v.47) – podobně, jako tomu bylo s mladým Ježíšem (Lk 2,52), tak tomu je nyní i s mladou církví. Vedle zmínek o nepochopení, narážení i pronásledování je tento ohlas zaznamenán proto, aby bylo jasné, že mladá církev není vybranou partou, elitou anebo uzavřenou sektou. Je otevřeným společstvím – co se v něm děje, děje se veřejně, před zraky světa. Církev Skutků není xenofobním společstvím zapřklých mravokárců. To, co vzniká po letnicích v Jeruzalémě, je veskrze pozitivní společství – tak jako zvěst církve je pozitivní, je evangeliem.

3. FORMULACE TÉMATU

Radostná zvěst Ježíšova a o Ježíši má své (dobrovolné a radostné) důsledky. Ty, kdo jí jsou zasaženi, vede k dalšímu naslouchání a promýšlení; na jejím základě vyrůstá nové společství víry, ke kterému nezbytně patří i vzájemná služba i služba a otevřenost k okolí.

Církev není v prvé řadě instituce, ale především takovéto společství.

4. VYKLADAČSKÁ A KATECHETICKÁ ÚSKALÍ

– Idylický obraz prvního společství církve nemá navodit dojem, že na začátku (staré dobré časy)

bylo vše ideální a nám už zbývá jen rozřarování, že te? to tak snad ani nemůže být. Přeb?h není jen zachycením skutečnosti, ale smíme jej chápat jako pozvání k víře a životu ve sboru i jako zaslíbení pro naše společenství. Krásn? to vystihuje bratrská píse? V sjetí tomto pravme sob? – na záv?r ústí do pozvání: posp?šme tam bratři milí, dokud k tomu máme chvíli... (U d?tí s touto písní asi moc neuspějeme, ale m?že zpívat t?eba: Vsta? a hledat poj? tu zem; Jedno jsme v Duchu svatém).

– to, že „Pán denn? p?idával k jejich společenství ty, které povolal ke spáse“ neznamená, že

znakem pravé církve nebo zdravého společenství je neustálý početní růst. Vykládáme-li Písmo jako

celek, musíme p?ipustit, že Boží lid ?asto býval decimován do miniaturní (dokonce Eliáš si p?ipadal, že už je poslední). Ne vše, co roste, je zdravé (existují i zhoubná bujení). A p?esto církev neustále roste – jsou další generace t?ch, kte?í uv?žili. Ti, kte?í zem?eli, kte?í tu byli p?ed námi, se neztratili (byli p?ece povoláni „ke spáse“), nýbrž vytvářejí církev zvítzilou, ke které se b?hem ?asu p?idávají další a další. Evangelium nez?stalo v Jeruzalém?, rozšířilo se až k nám.

5. OSNOVY VYPRÁVNÍ

a) osnova pro mladší školní v?k

I. Motivace: Co všechno se d?je v kostele?

II. Tak tomu bylo v církvi od počátku

III. Sbor je jako rodina (jsou spolu, sdílí se, nestarají se jen o sebe)

b) osnova pro střední a starší školní v?k:

I. Motivace: K ?emu je církev, sbor? Pro? k?es?ané žijí ve sboru?

II. Velká rodina

III. A co pak?

IV. Všechno společné

V. Všem lidu milí

VI. Z Jeruzaléma až k nám

6. METODICKÉ POKYNY K PRACOVNÍMU LISTU ZDE?KA ŠORMA

1. Život a utvrzení prvotní církve, Sk 2,41-47 + 4,23-37

Starším d?tem nemusíte o prvotní církvi vypráv?t. Nechte je, aby pracovaly samostatn? – a? si p?íslušná místa v bibli najdou, p?etou a obrázek doplní. Výsledky společn? probírejte, komentujte, ptejte, jestli nikdo nic nevynechal, jestli by ještě n?kdo n?co doplnil. Pak to m?žete srovnat s tím, co se d?je ve vašem sboru.

S mladšími m?žete postupovat obrácen?. Nejdív se ptát, co všechno d?láme v našem sboru a psát to na tabuli nebo velký papír. Potom jim m?žete p?íslušné úryvky ze Skutk? p?eíst a zeptat se, jestli se n?co

z toho, co d?láme, shoduje s tím, co se d?lo v prvotní církvi. M?žete se ptát i na to, zda je pro to společné n? co typické. Nakonec mohou d?ti domalovat to, o ?em jste mluvili do obrázku.

7. LITURGICKÝ RÁMEC (vstup, písn?)

Ž 96,2-3 — Zpívejte Hospodinu, dobro?e?te jeho jménu, zv?stujte den ze dne jeho spásu, vypravujte mezi pronárody o jeho sláv?, mezi všemi národy o jeho divoch

8. VYPRÁV?NÍ A NÁPADY PRO P?EDŠKOLNÍ V?K

Pro u?itele: P?ineseme z domu n?co moc p?kného, o ?emž p?edpokládáme, že to d?ti zaujme, že si to od nás budou chtít p?j?it. Autí?ko, v?jí?, hlavolam, svítící propisku ..., prost? takové ty v?ci, které když vytáhnete p?ed d?tmi, cht?jí si je vždy vyzkoušet.

V?c ukážeme a za?neme popisovat, jak je skv?lá, jaké má skv?lé funkce. Ale pozor: d?tem ji nechceme p?j?it za žádnou cenu. Pokud bychom náhodou m?li skupinu nesmírn? skromných a stydlivých d?tí, které by si o v?c v?bec ne?íkaly, použijeme podlou otázku? Chceš si to ode m? p?j?it? Ale samoz?ejm? nedáme.

Pro d?ti: D?ti, jak by to vypadalo, kdybychom se v kostele nebo tady v ned?lce takhle chovali? Nikomu bychom nic nep?j?ovali, všechno bychom cht?li mít jen pro sebe. Na ostatní bychom byli protivní, mra?ili se na sebe, pomlouvali se a jeden druhému se vysmívali. To by bylo smutné, že! To by se nám do kostela ?i ned?lky necht?lo. To bychom rad?ji z?stali doma.

V Bibli ?teme, že lidé, kte?í uv?žili v Pána Ježíše, m?li velikánskou radost. Po?ád cht?li být spolu. Nejen v ned?li dopoledne, jako my. Scházeli se každý den, dokonce spolu i jedli! (To my taky n?kdy ve sboru d?láme. A bývá to fajn, že?)

Ti lidé v té první církvi nosili do společné pokladny taky peníze, aby m?li dost i ti, kdy byli chudší. Prost? cht?li, aby ve sboru mohli být všichni a aby se tam všichni cítili dobře. Aby se cítil dobře ten, kdo je velký, malý, hubený, tlustý, sv?tlovlasý i tmavovlasý (m?žeme ukazovat nakreslené obrázky nebo n?jak jinak zpest?it). Aby se tam prost? cítil dobře každý. T?eba Ty a Ty a Ty i já. Jé, tam bych taky cht?la chodit do takového kostela. Hmmmm. Tam muselo být p?kn?!

Brzy se o tom dov?d?li další lidé (*septáme*): ti k?es?ané, oni jsou takoví hodní... oni nikoho nepomlouvají....a navzájem si pomáhají...a mají se všichni rádi...taky bych k nim rád pat?il.

M?že se k nim n?kdo p?ídat, co myslíte? No ano! Každý! I ten velký, malý, tlustý, hubený... prost? každý se sm?l p?ídat. Co to povídám, každý se SMÍ p?ídat k církvi Pána Ježíše.

To práv? jeho láska zp?sobovala, že se k sob? tak hezky chovali. To práv? Ježíšova láska k nim denn? p?ivád?la nové lidi. Byla jich spousta, t?ch nových lidí, kte?í se ke k?es?an?m p?idávali. Společn? se modlili, zpívali písn?, povídali si o Pánu Ježíši, společn? jedli. Prost? byli spolu.

Tenhle p?íb?h se stal už hrozn? dávno, škoda, že...Nebo vlastn? i my m?žeme být, a m?li bychom být, jako ti první k?es?ané: povídat si Bohu, modlit se, zpívat, být na sebe navzájem hodní a mít se rádi.

Modlitba: Pane, chceme být Tvými radostnými dětmi, chceme patřit do tvé velké rodiny a žít Tobě k radosti. Pomož nám, abychom se chováme tak, aby se ostatní mezi námi cítili dobře.

A teď už je chvíle na to přejít dětem tu úžasnou věc, kterou jsme jim dnes ukazovali, ale nechtěli zprvu dát.

Můžeme taky přinést něco dobrého a dělit se. Teba pytlík bonbónů, nebo jedno jablko a krájet je na malé kousky. Prostě zažít to dělení se s ostatními.

9. VYPRÁVĚNÍ PRO STŘEDNÍ ŠKOLNÍ VĚK

I. MOTIVACE

„Vstávej Teofile! Už je ráno! Nedělní ráno! Brzy půjdeme do kostela, abychom nezmeškáme!“ Teofil

zdráhavě otevírá levé oko a mumlá: „Ještě ne, je tak brzo... a nemohli bychom jít až zítra...“ Připomíná vám to něco? Taky se vám v neděli ráno nechce vstávat? Co nás to vlastně do kostela volá?

Teba by to šlo, jen tak si doma přečíst bibli, zazpívat si před jídlem a nezlobit rodiče. A v neděli ráno

bychom si mohli raději trochu pospat.

Proč vlastně chodíme do kostela? Kdy to vlastně začalo, že se křesťané scházejí? Začalo to ve chvíli, kdy první křesťané poznali, co od Ježíše dostali. Co myslíte, co bylo pro vás to nejdůležitější, co jste kdy dostali? Něco opravdu důležitého, nebo někoho, bez koho byste nemohli být? Rodiče? Sourozence? Kamarády? Nedostali jste vlastně tak trochu jako dárek od rodičů sebe sama?

II. VELKÁ RODINA

Petr o letnicích v Jeruzalémě kázal o Ježíši. Kázal o tom, že byl ukřižován, ale smrt přemohl, vstal z mrtvých a vystoupil k Bohu Otci. Lidé, kteří to slyšeli a uvěřili, se ptali, co to pro ně znamená. Co

máme dělat? Co to v našem životě znamená? Petr s odpovědí neváhal: Tím, co Ježíš udělal, především

dostáváme veliký dar. Ten nejdůležitější dar. Smíme přijmout křest, odpustění hříchů a Ducha

svatého. Potvrzení, že patříme do Boží rodiny.

Tehdy o letnicích uvěřilo a nechalo se pokřtít přes 3000 lidí! To už je pořádná rodina.

III. A CO PAK?

"No dobře", na to Teofil. "Věřím. Pokřtěný jsem. Patřím do téhle rodiny. Tak co ještě?"

"Tak co ještě?" ptá se Lukáš. "Pokud to myslíš s rodinou vážně, tak přece nestačí jenom být. Rodina přece také žije spolu, schází se, slaví, pomáhá si. Představ si, že stejně tak to bylo i tenkrát na počátku s církví. A myslím že je to tak stále. Ti, co tenkrát po Letnicích uvěřili, se nechali pokřtít, ale konec to pro ně nebyl. Naopak - stále se scházeli a poslouchali, co jim apoštolové říkali. Chtěli vědět víc, přemýšleli, co to pro ně znamená. A taky chtěli být spolu. Zvláštní je, že je nikdo nenutil a přece se scházeli dokonce každý den. Byli

spolu, lámali chléb - však jsme o tom už kolikrát mluvili. P?ipomínali si, jak Ježíš s u?edníky p?i své poslední hostin? lámal chléb. Nebo jak nasýtil hladové zástupy. Nebo jak mu nebylo hloupé setkávat se na hostinách s všelijakými lidmi. Taky se společn? modlili - asi hlavn? tu modlitbu, co je nau?il sám Ježíš."

"Chceš mi tedy říct, že to zkrátka k ví?e patří. Rodina žije spolu. I ta Boží rodina."

"Bez toho si ji nedovedu p?edstavit. Jasn?, že je to n?kdy trochu nuda a ani zdaleka se to nepodobá tomu, co tenkrát na po?átku. Ale víš jakou z toho m?la radost sestra Nováková, když jste tuhle p?išli na bohoslužby i s Bohumilou? A to za to p?ece stojí, ud?lat n?komu radost."

"Vidiš, to m? nenapadlo. Asi jsem myslel hodn? na sebe. Že m? se zrovna nechce; že m? to nudí. Jenže ono p?ece nejde jenom o m?."

"P?esn? tak. Zkus n?kdy zap?emýšlet: Kdopak to vlastn? sedí vedle m?? Jak mu dneska asi je? Není mu smutno? Necítí se sám? Nemá hlad? Nebo má naopak radost?"

IV. VŠECHNO SPOLE?NÉ

"A to není všechno", pokračoval Lukáš. "První k?es?ané byli skute?n? spolu. Se vším všudy. Když m?l n? kdo hlad, jiný dal najíst. Když nem?l na oble?ení, dostal ho. Nikdo ne?íkal: to je moje, já si na to vyd?lal, ty si kup vlastní! Naopak, n?kte?í prodávali všechn sv?j majetek a z toho se pak rozd?lovalo t?m, kdo zrovna n?co pot?ebovali!"

"To si teda nedovedu p?edstavit!"

"Však i tenkrát lidé žasli a vid?li v tom zázrak. A nejenom v tom. Skute?n? je to zázrak, když lidé dovedou takhle žít společn?, víc se starat o druhého než o sebe. Ale také v?ím, že díky Bohu je to možné i dneska. Vždy? to všechno byl d?sledek té radostné zv?sti, kterou apoštolové lidem hlásali. Díky Ježíši smíme žít nový život, smíme být svobodní. Když si tohle ?lov?k uv?domí, tak mu není zat?žko se n?eho vzdát."

"Všiml jsem si, že ?lov?k na ty Boží dary strašn? rychle zapomíná."

"Práv? - a proto je pot?eba si to neustále p?ipomínat. I proto se první k?es?ané stále scházeli, dokonce každý den."

V. VŠEMU LIDU MILÍ

"A abych ten p?íb?h dopov?d?l až do konce: Scházeli se tenkrát v Jeruzalémském chrámu jako všichni ostatní židé. P?išlo jim to samoz?ejmé, vždy? p?ece Ježíš jim vypráv?l o tom samém Bohu, kterému se práv? v chrámu konala bohoslužba. Až ?asem je z chrámu vyhnali. Scházeli se ale také po r?zných domech - jak m?l kdo doma místo a ostatní pozval."

"To by dneska každý neud?lal, pozvat si dom? vlastn? kohokoli. Vždy? mezi nimi bylo hodn? chudák?, otrok?. Takové si ?lov?k do bytu v?tšinou nepouští."

"Já myslím, že ani tenkrát to nebylo samoz?ejmé. Však se tomu také lidé tenkrát divili. A zárove? si k?es?ané vážili. Oni si totiž k?es?ané nepomáhali jenom sami mezi sebou, ale pomáhali i t?m, co k nim nepat?ili! Jednou jakýsi ú?edník psal císa?i, který po n?m cht?l, aby k?es?any trochu podusil: Nojo, jenže ti k?es?ané nejen, že se starají o své chudé, oni se dokonce starají i o naše chudé! To je pak t?žké proti nim vystupovat, vždy? bysme byli sami proti sob?!"

VI. Z JERUZALÉMA AŽ K NÁM

"To chápu, že takhle křesťan? rychle p?ibývalo a že si jich lidé vážili."

"Ano. Chválili Boha a byli všemu lidu milí. Tak n?jak se dá shrnout, jak tenkrát křesťané žili. A bylo to tak p?itažlivé, že se k nim každý den p?idávali další a další. A víš co myslím, Teofile? Platí to do dneška. Jinak bychom si tu p?ece dneska spolu nepovídali!"

Pane Ježíši. d?kujeme, že se můžeme spolehnout na tvé slovo, kterým nás zveš k sob?. D?kujeme za všechny naše bratry a sestry, kteří pozvání do tvé rodiny přijali, že tady mohou být pro nás a my pro ně. U? nás, prosíme, tak jako ty pe?uješ o nás, abychom my um?li být pozorní a otev?ení k sob? navzájem. Amen.

10. NÁM?TY K ROZHOVORU

? Pro? se káže?

? Není bez významu to, jak p?sobíme, jak nás vidí lidé kolem – jsme spíš druhým protivní, lhostejní – nebo od nás něco ?ekají, ně?eho si váží?

? Má se v kostele konat sbírka? Všimli jste si, kde bývá sbírka p?i bohoslužbách za?azena? Zkuste mluvit o tom, k ?emu jsou peníze.

? Evangelium vytváří solidaritu mezi lidmi. Nechte d?ti vyjádřit, jak můžeme druhým pomoci.

? Víte, na ?em byl postavený komunismus? V ?em vidíte hlavní rozdíly oproti společnému majetku církve v Jeruzalém??

? Víte, že se zástupci Jednoty bratrské vydali hledat ideální církev, ideální sbor? Víte, jak to dopadlo?

? Byli jste někdy na jiných bohoslužbách, než na našich? Patříme jako různé církve i p?i t?ch rozdílech k sob??

11. A JEŠT? SE OHLÉDN?TE...

Práv? jste si prošli p?ipravený materiál. Nyní se pokuste najít vlastní cestu, jak s materiálem pracovat. P?edstavte si svou skupinu d?tí; po?et d?tí; v?k; místnost, ve které se scházíte; ?as, který pro setkání s d?tmi máte, jaké pom?cky ?i pracovní listy použijete aj. Zformulujte si cíl setkání, ke kterému chcete spolu s d?tmi dosp?t. Poté si promyslete, co z p?e?teného materiálu použijete a co se vám naopak nehodí. (Vámi vybrané ?ásti ?i body si můžete sepsat v posloupnosti na papír). Tak - jak na to?

[Odkaz na pracovní list](#)

[05 Život první církve](#)

[Odkaz na píseň](#)

[Nové přikázání \(SV364\)](#)

[Jak dobré a užší \(SV422\)](#)

[Nové přikázání \(BTS88\)](#)

[Jedno jsme v Duchu svatém \(SV119\)](#)

[Apoštolská \(Prosíme tě\) \(SV274\)](#)

[Vstaň a hledat pojiť tu zem \(SV379\)](#)

[Jeden Pán, jedna víra, jeden křest pojí nás](#)

[Srdce k srdci, spěšte spolu \(EZ480\)](#)

[V sjetí tomto pravme sobě, jaká radost v Páně domě](#)

[Cílová skupina](#)

[Univerzální](#)

[Katechetické cykly](#)

[Pozvání na cestu - Skutky](#)

[Téma](#)

[Letnice](#)

[Církev](#)

[Biblický odkaz \(kat\)](#)

[Skutky 2,41–47](#)